

Szeptember 3. (szombat) 16.00–18.00

SZOMBATHELYI KÉPTÁR

Slow animals – Vigyél haza egy darab természetet!

Finisszázs

Tárlatvezetést tart: Gerhes Gábor képzőművész

A kiállítás katalógusát bemutatja: Kassai Ferenc grafikusművész

Magbomba workshopot tart: Módra Bettina képzőművész

Szeptember 4. (vasárnap) 15.00

SAVARIA MÚZEUM

A séi „Woodhenge” – hitvilág, csillagászat (?) és annak nyomai az újkőkorból

Ingyenes tárlatvezetés

Az 1972-ben felfedezett séi késő neolit település, és az ott talált – máig a legrégebbiek közé sorolt – körárokrendszer titkainak megfejtésére teszünk kísérletet, a régészeti kutatások legújabb eredményeinek segítségével. Amióta ismertek ezek az – egyre több lelőhelyen megfigyelt – objektumok, széleskörű tudományos vitákat eredményeznek a kutatók körében. A magyarázatok egy csoportja, a bronzkorban is – több helyen, pl. Brit-szigetek – megtalálható megalit kőkörok (henge) előzményeinek tartja őket. Ez alkalommal a magyarországi, késő neolit fejleményeket és annak lehetséges okait tekintjük át, a Sé Malomi-dűlő, korai lengyeli lelőhelye ürügyén.

Tárlatvezető: Varga Péter (Cserga)

Szeptember 10. (szombat) 15.00

ISEUM SAVARIENSE

„Leégett, összedőlt, aztán süllyedt el”
Ingyenes tárlatvezetés

„Földrengés pusztította el Savariát, a szeptember idusa előtti 7. napon, pénteken” – olvashatjuk a Fasti Vindobonenses sorait. A korábbi kutatás ez alapján Savaria és az Isis-szentély pusztulásának fő okozóját a Kr. u. 456-ban bekövetkezett földrengésben látta. Az újabb kutatások azonban sem régészeti, sem geológiai nyomait nem találták ennek a katasztrófának. Amennyiben volt is földrengés ezen a területen, katasztrofális mértéket nem ölthetett. Ha viszont nem egy természeti katasztrófa pusztította el az ókori város épületeit, milyen események sora indította el Savaria hanyatlását?
Tárlatvezető: Horváth Bianka régész

Szeptember 11. (vasárnap) 14.00
SZOMBATHELYI KÉPTÁR
Narratív mitológiák
Ingyenes tárlatvezetés

El Kazovszkij: További képek az utolsó állat és ruméliai csillag történetéhez

„... nagyon szeretem a néző felé irányuló háromszöget, ami különösen a nagyméretű installációk esetében támadó látvány. Az installációimra jellemzőek a Szküllára és Kharübdiszre emlékeztető két szikla közötti szorosok, amelyekben a nézőnek haladnia kell. Én az emberi helyzeteket mindig nagyon éleseknek látom, és annak akarom láttatni őket. A homály zavar és untat. A homály is reménytelen, de nem tragikus.” (El Kazovszkij)

Tárlatvezetésünk következő témáját ismét a Képtár új állandó kiállításából hozzuk: El Kazovszkij grafikájával ismerkedhetünk, mely feltárja előttünk az alkotó egyéni látásmódját és világszemléletét.

Tárlatvezető: Mácsadi Orsolya művészettörténész

Szeptember 11. (szombat) 15.30

SCHRAMMEL-GYŰJTEMÉNY

A Schrammel-életmű háza: az Éva-malom története

Ingyenes tárlatvezetés

A Schrammel-életműnek otthont adó épület, az egykori Éva-malom, a Thököly és a Rákóczi utca sarkán áll, közvetlenül a Városháza épülete mögött.

A Szombathelyről készült útikönyvek, ismertetések, műemléki jegyzékek azonos módon ítélik meg az épület keletkezésének idejét, stílusát és funkcióját. A barokk korban malom volt, később lisztraktár. Az épületet a Műemléki Felügyelőség az 1950-es évek végén műemlék jellegűnek minősítette, ipari épület kategóriában. Közel 200 éves fennállása alatt viszonylag gyakori tulajdonosváltások követték egymást. Volt elektronikai üzlet, kínai áruház, legutóbb üresen állt, magánkézben volt. Végül az állam vásárolta meg és átadta működtetésre az önkormányzatnak, hogy itt helyezték el Schrammel Imre, Kossuth-díjas keramikumművész életművét.

Az emeleten berendezett állandó kiállításon kívül a földszinten időszaki tárlatok kapnak helyet, a pincehelyiségben pedig múzeumpedagógiai kézműves foglalkozás tartható.

Tárlatvezető: Kékesi Gábor szobrászművész

Szeptember 15. (csütörtök) 13.00–17.00

SZOMBATHELYI KÉPTÁR

Petőfi örök modernsége

Előadás-sorozat

A rendezvény a Petőfi színvilága – a népi díszítőművészet és tárgykultúra színhasználata a kortárs képzőművészetben című alkotóműhelyhez és kiállításhoz kapcsolódik.

Program:

13.00 Köszöntő, a FA Képzőművészeti Alkotóműhely bemutatása

Dr. Szántó István DLA festőművész, egyetemi adjunktus

13.05 „Szabadság, szereTem!” Petőfi örök modernsége

Dr. habil. Fűzfa Balázs PhD irodalomtörténész, egyetemi docens

13.35 Petőfivel „házzól házra” – Rendhagyó verselemzés a néprajz felől

Dr. Gráfik Imre néprajzkutató, muzeológus, a néprajztudományok kandidátusa, nyugalmazott múzeumi főtanácsos

14.05 s z ü n e t

14.15 Kortárs népművészet – az 59. Velencei Biennálé tendenciái

Dr. Bordács Andrea PhD esztéta, docens, az ELTE SEK Vizuális Művészeti Tanszék vezetője

14.45 Színosztályozás a magyar népi kultúrában

Bálizs Beáta PhD etnográfus, muzeológus

15.15 s z ü n e t

15.25 Aki ha élne, légtornász volna – A Petőfi-jelenség kultusza az irodalomban

Dr. Kovács Ágnes PhD irodalomtörténész

15.55 Az előzetes színkeverés jelentősége a festészetben

Dr. habil. Losonczy István DLA festőművész, egyetemi adjunktus

16.25 Üzenet Petőfi Sándornak

A népi vallásosság tárgyi szerepei a (kortárs) mammonizmus, kronolatia és institucionalizáció diabolikus szövetsége ellen

Dr. habil. Hegyi Csaba DLA festőművész, egyetemi docens

Szeptember 15. (csütörtök) 17.00

SZOMBATHELYI KÉPTÁR

Petőfi színvilága. A népi díszítő- és tárgykultúra színhasználata a kortárs képzőművészetben

Kiállításmegnyitó

A kiállítás a Vasi Skanzenben rendezett FA Képzőművészeti Alkotóműhely keretében készült műveket tárja a látogatók elé. Célja, hogy a kortárs képzőművészet és a népi tárgyalkotó kultúra kapcsolata egy új térben, egy intenzív műhelymunka során kialakuló szemléletben jelenjen meg. Tehát teret nyerjenek a kortárs értelmezések, amelyek reflektálnak a korábbi kapcsolódási pontokra, valamint párbeszédbe állítják a népi tárgyalkotó kultúra és díszítőművészet értékeit az aktuális olvasatokkal és vizuális lehetőségekkel. A műhely és a kiállítás alapfelvetése a népi kultúra tárgyalkotó művészete és a kortárs képzőművészet közötti kapcsolat intenzív vizsgálata. A kiállítás témakörei: *Petőfi Sándor színvilága / A népi díszítő- és tárgykultúra és annak színhasználata.*

A Vasi Skanzen unikális teret biztosított a meghívott alkotóknak: *Hegyi Csaba, Losonczy István, Nagy Gábor György, Poroszlai Eszter, Szántó István, Szenteleki Gábor.*

Támogatók: NKA Petőfi 200 Ideiglenes Kollégium, Szombathely Megyei Jogú Város, ELTE Savaria Egyetemi Központ, Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Westwerk Művészeti Alkotóműhely és Kulturális Egyesület

A kiállítás 2022. november 15-ig tekinthető meg.

Szeptember 17. (szombat) 14.00

SMIDT MÚZEUM

Az Osztrák-Magyar Monarchia pénzei a Smidt Múzeumban

Ingyenes előadás

A Smidt Múzeumnak nemcsak az állandó kiállítása, de a raktára is számos kincset őriz, melyeket a vendégek csak ritkán láthatnak. Az előadás során a múzeum a kiállításban nem látható numizmatikai gyűjteményének egy érdekes szeletét: a századfordulós Osztrák-Magyar Monarchia pénzrendszerét és pénzeit ismerhetik és tekinthetik meg a látogatók.

Előadó: Tangl Balázs történész

Szeptember 17. (szombat) 15.00

VASI SKANZEN

XVII. Szombathelyi Nemzetiségi Nap

A rendezvény a szombathelyi nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi civil szervezetek, valamint a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum közös szervezésében valósul meg. A műsorban nemzetiségi kulturális csoportok lépnek fel. A rendezvényt kézműves foglalkozások kísérik.

Fő szervező: Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata

Támogató: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

A belépés díjtalan.

ARS SACRA FESZTIVÁL (szeptember 17–23.) programjai a Savaria MHV Múzeum Szent Márton Intézete szervezésében

Utazás az időben, séta a térben – Szombathelyi történetek a római időkből és a középkor évszázadaiból

Szeptember 17. (szombat) 16.00

J.P.I. ROMKERT

Egyházlátogatás a külső várban: a Szűz Mária-templom vizitációja

Ingyenes tárlatvezetés

A szombathelyi külső várban álló Szűz Mária vagy Sarlós Boldogasszony templomról több kánoni vizitáció jegyzőkönyve is fennmaradt, amelyek részletesen leírják az épületet, annak berendezési tárgyait és használatban lévő kegszereit. Ezekből a híradásokból eleven kép bontakozik ki szemünk előtt az egykori templomról, amelyet legpontosabban Hefele Menyhért 1781-ben készült felmérési rajzáról ismerhetünk.

Maga az épület nem egy, a város történelmét meghatározó történelmi eseménynek is színhelye volt és ugyancsak számos híresség megfordult falai között. Bár eredetéről semmi biztosat nem tudunk, a középkorban a Szent Márton-templom mellett a város második plébániatemploma volt. A pozsonyi országgyűlés határozatára és a győri püspök beleegyezésével ide költözött be 1578-ban a török terjeszkedés által veszélyeztetett vasvári káptalan, aki korábbi székhelyéről levéltárát is magával hozta. Majd két évszázad múltán, 1777-ben ugyanide vonult be ünnepélyesen – mint az új egyházmegye székesegyházába – a püspöki székét elfoglaló Szily János. Bár a püspöki palota kertjében álló épületet 1791-ben lebontották és köveit az új székesegyház alapjaiba építették, berendezésének néhány tárgya szerencsére ma is megvan.

Tárlatvezető: dr. Kiss Gábor régész

A program az Ars Sacra Fesztivál keretében valósul meg.

Szeptember 22. (csütörtök) 16.00

J.P.I. ROMKERT

Mesélő kőemlékek a Járdányi Paulovics István Romkertben

Tematikus vezetés és hagyományőrző bemutató

Az 1938-ban megkezdett ásatások eredményeként a Romkert 1943-ban nyitotta meg első alkalommal kapuit a látogatók számára. A feltárást vezető Paulovics István és az ő nyomdokaiba lépő régészek évtizedekig meg voltak győződve arról, hogy Quirinus mártír püspök ókeresztény bazilikáját és sírhelyét találták meg itt. Bár az idők során ez a felfogás megváltozott, tagadhatatlan, hogy Quirinus alakja elválaszthatatlan az ókori Savaria történetétől. Sétánk során a 303-ban fogolyként ide hurcolt, perbe fogott és kivégzett sisciai püspökre emlékezve tekintjük meg a Romkert római kőemlékeit, egyúttal bepillantunk a keresztényüldözések és a keresztény vallás kialakulásának világába is.

A Romkertben található a római Borostyánkő út egy feltárt szakasza.

Az utak készítése, mérése, és kivitelezési munkái mellett sor kerül rekonstruált felszerelésekben és eszközökkel, korabeli mérőműszerekkel az útmérés feladatának bemutatására. Meg lehet ismerkedni a Groma, illetve Dioptra történetével, annak használatával és mindezt ki is lehet próbálni!

Vezetés: Simon Gábor

Hagyományőrző bemutató: Jankovics Zoltán

A program az Ars Sacra Fesztivál keretében valósul meg.

Szeptember 23. (péntek) 16.00

SZOMBATHELY BELVÁROS

„Hová vezet” a Szent Márton-út?

Városjárás a Szent Márton-templomtól a Romkertig

A Szent Márton-templomhoz, azaz a Szombathely ősi plébániatemplomához számtalan Szent Márton-legenda kapcsolódik. A hagyomány szerint a későbbi püspök a mai Szent Márton-kápolna helyén látta meg a napvilágot, amint azt a falra festett felirat is hirdeti: Hic natus est Sanctus Martinus. Az eredeti monda szerint a szülőház udvarán álló kút vizével keresztelték meg az újszülöttet. Járdányi Paulovics István pedig a lakóházból átalakított ókeresztény bazilika nyomait kereste a szentélyben és az alatta lévő kriptában. Mindez azonban a legendák világa, mert Szent Mártonhoz, illetve családjához kötődő valós helyszín sokkal inkább a mai Romkert területén állt egykori késő római helytartói palota. A palotaőrség egyik tisztje Márton édesapja volt, aki nap mint nap megfordult azon épületek közt, amelyeknek ma már csak az alapfalai látszanak. Valószínű, hogy ide a kisgyermek Mártont is néhányszor magával vitte, hogy megmutassa neki az ide látogató császárok fényűző szállását. A két helyszín közötti utat Nagy Konstantin óta sokan bejárták. Nyomukat követve most mi is ezt tesszük. Sulpicius Severus, Szent Márton életrajzírója tollából hiteles történetek is felidéződnek.

A sétát vezeti: dr. Kiss Gábor régész és Szommer Ildikó, a Szent Márton Intézet vezetője

A program az Ars Sacra Fesztivál keretében valósul meg.

Szeptember 25. (vasárnap) 15.00

VASI SKANZEN

A természeti gazdálkodás emlékei

Ingyenes tárlatvezetés

A falusi közösségekben még a 20. század első felében is jelen voltak a régmúlt időkből fennmaradt olyan tevékenységek, mint a gyűjtögetés, a kasos méhészet, vagy a népi vadfogás és a halászat. A természeti gazdálkodás archaikus gyakorlatai a családi szükségletek kielégítését és a jövedelemszerzés kiegészítését segítették. A népi természetismereten alapuló hagyományos eljárások a gyerekek között is sokáig tovább éltek. Az előadással, tárlatvezetéssel egybekötött séta során a természeti környezet és a tájban élő ember kapcsolatának emlékeit fogjuk felkeresni.

Tárlatvezető: dr. Illés Péter etnológus

Szeptember 30. (péntek)

ISEUM SAVARIENSE

Kutatók éjszakája

Középpontban: a kerámia

Előadásokkal, múzeumpedagógiai programokkal várjuk az érdeklődőket, minden korosztályból.

Részletek: később